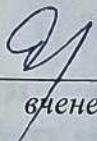

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Допускається до захисту
завідувач кафедри економіки та економічної
теорії

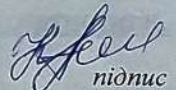
 доцент С.Г. Батажок
підпис, *вчене звання, ініціали, прізвище*

«31» жовтня 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**«МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ І ЯКОСТІ ЖИТТЯ
НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
ДЕРЖАВИ»**

Виконала: Кущинська Анастасія Володимирівна

підпис

Керівник: доцент Рибак Надія Олексіївна

підпис

Рецензент: доцент Драган Оксана Олександрівна

підпис

Я, Кущинська Анастасія Володимирівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Затверджую

гарант ОПП «Економіка»

доцент Т.В. Понедільчук

(підпис)

« 4 » листопада 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Кущинської Анастасії Володимирівни

Тема: «Механізми підвищення рівня і якості життя населення України як пріоритети
соціальної політики держави»

Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідження теоретико-методологічних засад рівня і якості життя населення; аналіз рівня і якості життя населення України; аналіз та класифікація факторів впливу на рівень життя населення; стан і тенденції зміни якості життя населення України; якість життя населення України як показник соціальної політики держави; заходи підвищення рівня і якості життя населення України.

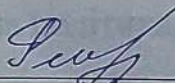
Вихідні дані: фундаментальні положення економічної науки, сучасна наукова література, наукові статті, інтернет джерела, статистичні дані Державної служби статистики.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	листопад-січень 2024	виконано
Теоретико-методична частина	лютий-квітень 2024	виконано
Аналітична частина	травень-червень 2024	виконано
Рекомендаційна частина	липень-серпень 2024	виконано
Оформлення роботи	вересень 2024	виконано
Перевірка на плагіат	жовтень 2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	жовтень 2024	виконано
Подання на рецензування	листопад 2024	виконано

Керівник

Здобувач

підпис

Н.О.Рибак

А.В. Кущинська

Дата отримання завдання «4» листопада 2023 року

АНОТАЦІЯ

Кущинська А.В. «Механізми підвищення рівня і якості життя населення України як пріоритети соціальної політики держави»

Досліджено теоретичні аспекти економічних категорій, що характеризують соціальну політику держави.

Наукова методологія дослідження базується на вивченні сутності та складових рівня і якості життя населення в контексті національної соціальної політики. У процесі дослідження використовувалися різні прийоми і методи: аналізу і синтезу, поєднання кількісного та якісного аналізу, метод порівнянь, системного і комплексного підходів.

Досліджено систему механізмів реалізації соціальної політики, центральними елементами якої виступають державні соціальні гарантії та державне соціальне забезпечення, без яких неможлива реалізація жодної соціальної політики. Обґрунтовано теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності соціальної політики держави для забезпечення високого рівня життя населення України

В результаті аналізу тенденцій сучасного соціально-економічного розвитку виявлені проблеми і запропоновані заходи підвищення рівня і якості життя населення України.

Одержані результати можуть бути використані в практиці для обґрунтування напрямів удосконалення державної соціальної політики в сучасних умовах.

Кваліфікаційна робота містить 78 сторінок, 8 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: соціальна політика, механізми реалізації, якість життя, рівень життя, індекс людського розвитку, державні соціальні гарантії, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата

ANNOTATION

Kushchinska A.V. "Mechanisms for raising the level and quality of life of the population of Ukraine as priorities of the state's social policy"

The theoretical aspects of the economic categories characterizing the social policy of the state are studied.

The scientific research methodology is based on the study of the essence and components of the level and quality of life of the population in the context of national social policy. Various techniques and methods were used in the research process: analysis and synthesis, a combination of quantitative and qualitative analysis, the method of comparisons, systematic and complex approaches.

The system of mechanisms for implementing social policy has been studied, the central elements of which are state social guarantees and state social security, without which the implementation of any social policy is impossible. Theoretical provisions have been substantiated and practical recommendations have been developed to increase the effectiveness of state social policy to ensure a high standard of living for the population of Ukraine.

As a result of the analysis of trends in modern socio-economic development, problems have been identified and measures have been proposed to improve the level and quality of life of the population of Ukraine.

The results obtained can be used in practice to substantiate the directions for improving state social policy in modern conditions.

The qualification work contains 78 pages, 8 tables, 7 figures, a list of sources used with 50 names, 2 appendices.

Keywords: social policy, implementation mechanisms, quality of life, standard of living, human development index, state social guarantees, subsistence minimum, minimum wage

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ.....	9
1.1. Рівень і якість життя як основні індикатори ефективної соціальної політики держави.....	9
1.2. Соціальна політика держави та її вплив на якість життя населення.....	16
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РІВНЯ І ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ....	24
2.1. Аналіз та класифікація факторів впливу на рівень життя населення.....	24
2.2. Стан і тенденції зміни якості життя населення України.....	31
2.3. Якість життя населення України як показник соціальної політики держави.....	38
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	52
3.1. Підвищення ефективності соціальної політики держави для забезпечення високого рівня життя населення України.....	52
3.2. Заходи підвищення рівня і якості життя населення України	57
Висновки до розділу 3.....	62
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67
ДОДАТКИ.....	73

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання функціонування та розвитку системи освіти України в умовах збройної агресії РФ проти України : монографія / за ред. С. Л. Лондара ; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2022. 226 с. URL: <https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/monografiya-2022.pdf>
2. Аналіз моделей соціальної політики в країнах з розвинутими ринковими відносинами: досвід для України // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2016. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/33.pdf
3. Безпаленко О.В. Вектори соціальної політики для України в умовах викликів війни. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 1 (4). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-07-04>
4. Бондаренко С.М. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку / С. М. Бондаренко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. №2. DOI: 10.32702/2307-2156-2021.2.40
5. Венцель В. Т. Соціально-економічний аналіз мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму у контексті реалізації соціальної функції держави/ В.Т.Венцель // Актуальні проблеми державного управління. 2020. № 1. С. 287-295
6. Внаслідок війни зростає відсоток дітей, які не охоплені дошкільною освітою: результати дослідження. URL: <https://sqe.gov.ua/monitoring-zdo-2023/>
7. Гончарова С. Ю., Радущко Ю. П. Показники оцінки рівня життя населення в Україні. Бізнес Інформ. 2019. № 6. С. 114-117. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2012-6_0-pages-114_117.pdf
8. Дячек С.М. Зарубіжний досвід формування видатків бюджету. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/247.pdf>

9. Дрималовська Х.В., Бала Р.Д. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями. Проблеми економіки. 2021. № 1. С. 178-184. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-178-184>
10. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
11. Diener Ed. Measuring quality of life: economic, social, and subjective indicators. URL: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1006859511756>
12. Жеребило І.В. Соціальна політика держави як регулятор розвитку соціальної сфери: теоретико-методологічні аспекти. Проблеми економіки. 2020. № 1. С. 283-289. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-1_0-pages-283_289.pdf
13. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
14. Інфляційний звіт Національного Банку України. Січень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q1.pdf?v=4
15. Індекс інфляції (2020-2022). URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/100/>
17. Квітка А.В. Роль соціальної політики у розвитку людського потенціалу. Ефективна економіка. 2015. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/46.pdf
17. Колот А.М. Соціально-трудова відносина: теорія і практика: монографія. Київ: КНЕУ. 2018. 230 с.
18. Колот А. Міфи соціальної політики, або з чого слід розпочати формування нової моделі / А Колот // Дзеркало тижня 2019. № 2 (781). 23- 29 січня 2019 року. URL: <https://www.dzertizhnia.com.ua/ua/2019/01/23-29-sichnia-2019-roku/>
19. Коробкіна К.М., Рибалова О.В. Критерії оцінки якості життя населення. Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науковопрактичної конференції молодих учених. Харків: НУЦЗУ, 2021. 440 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13162/1/>

20. Кучин С.П., Гончаренко Т.І. Удосконалення державної регіональної соціальної політики в сучасній Україні. Збірник матеріалів Звітної науково-практичної конференції Луганського національного аграрного університету (Харків, 26 лютого 2020 р.). Харків. 2020 306 с.
21. Kahn R. Well-Being: Concepts and measures. Journal of Social Issues. 2002. Vol. 58, N 4. P. 627-644
22. Лопушняк Г. С. Мінімальна заробітна плата: практика України та досвід країн Європейського Союзу / Г.С. Лопушняк // Демографія та соціальна економіка. 2017. № 1. С. 132-144. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2017.01.132>
23. Літинська В.А. Особливості соціальної політики в умовах воєнного стану. Економіка України. 2023. № 1. С. 61-73. URL: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.01.061>
24. Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/>
25. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
26. Медичні кадри та мережа закладів охорони здоров'я системи МОЗ України за 2022-2023 роки К.2024. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/MMXXIII.html>
27. Михальченко Г.Г., Грищенко Ю.О. Застосування світового досвіду для удосконалення шляхів фінансування системи соціального захисту в Україні / Г.Г.Михальченко, Ю.О.Грищенко // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». 2019. № 8/1. С. 32-40
28. Михненко А., Щур Н. Світові моделі соціальної політики: уроки для України. Вісник Національної академії державного управління. Соціальна і гуманітарна політика. 2019. Вип. 2. С. 219-227. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2011_2_31
29. Мних М.В. Соціальна політика нашої держави в умовах асоційованого членства України в ЄС. Український соціум. 2018. № 3 (54). С. 114-124. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2015.03.114>

30. Моторнюк У.І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави. Економіка та держава. 2019. № 12. С. 23-26. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/7.pdf
31. Мостепанюк А.В. Соціальна політика держави: формування наукових підходів та європейські реалії. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. 2020. № 31 (70). С. 1-8.
32. Meeberg G. A. Quality of life: a concept analysis. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/8429165/>
33. Небава М. І., Ткачук Л. М. Управління регіональним розвитком. Електронний навчальний посібник. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/8_3.html
34. Нижник В.М. Підвищення ефективності соціальної політики як чинника входження України до ЄС /В.М. Нижник// Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету. 2018. №5. Т.1. URL: <https://elar.khmnua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/60002e4b-db6b-47cf-81d8-d0cc4f7a1f2b/content>
35. Human development indices and indicators: 2018 URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/search.html?tagid=regions%20and%20countries:europe%20&%20the%20cis/ukraine>
36. Основні показники діяльності закладів культури протягом 2020-2022 рр. URL: https://uccs.org.ua/wpcontent/uploads/2024/03/osnovni_pokaznyky_diialnost_i_zakladiv_kultury_protiahom_2020_2022.pdf
37. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації недержавних пенсійних фондів: URL: [https://www.vanpf.org.ua/pro\\$asociaciyu](https://www.vanpf.org.ua/pro$asociaciyu)
38. Ortiz I. Politique sociale. Note d'orientation. DESA, New York, Nations Unies. 2017. URL: <https://www.yumpu.com/fr/document/view/26922886/note-dorientation-de-la-politiquesociale-developpement>
39. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua>

40. Прожитковий мінімум України 2024. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/wagemin/>
41. Програма розвитку ООН: Доповідь про людський розвиток 2016. URL: http://hdr.undp.org/en/2016_report
42. Рибак Г.І. Фактори подолання регіональної диференціації якості життя населення в Україні /Г.І.Рибак // Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки».2016. Випуск 11. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/11-2016/123.pdf>
43. Риндзак О. Т. Якість життя населення: концептуалізація поняття. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/29-2021/ryndzak.pdf>
44. Рибалова О.В., Бригада О.В., Коробкіна К.М., Горбань А.В. Методичні підходи до оцінки якості життя населення URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/11412>
45. Середня заробітна плата (2010-2022). URL: [https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/\[https://ukrstat.gov.ua/\]](https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/[https://ukrstat.gov.ua/]).
46. Суліма О. Під час війни дюжина має якомога швидше отримати допомогу.
URL: <https://www.msp.gov.ua/news/22011.html>
47. Соціальна політика. Навч. посібник. За заг. ред. В.М. Пічі, Я.Б. Турчин. Львів, Новий Світ 2000, 2020. 318 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsialna-polityka.pdf>
48. Сотула О. Соціально-економічна диференціація регіонів як джерело загроз економічній безпеці держави / О. Сотула // Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_44
49. Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.
50. Sirgy M J. Theoretical perspectives guiding QOL indicator projects. URL: <https://www.jstor.org/stable/41476502>

51. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності : монографія. Київ, 2021. 423 с.
52. Чорна Л.О., Кудлаєнко С.В. Соціальна політика України: Особливості та напрями розвитку / Л. О. Чорна, С. В. Кудлаєнко // Агросвіт. 2018. №18. С.16-20.
53. Шифріна Н. І. Адекватність установленого рівня мінімальної оплати праці в Україні. Бізнес Інформ. 2021. №2. С.183-189.
URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-183-189>
54. Якість життя населення України та перші наслідки війни: монографія. Київ: Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр.та соц. дослідж. ім.М.В. Птухи. Електронне видання. 2023. 191 с.
55. Ярчук А.В. Сутність поняття якості життя населення / А.В. Ярчук // Економіка і організація управління. 2016. Випуск 3 (23). URL: D:/DocumentS/Downloads/2917-Текст%20статті-5876-1-1020170119%20(4).pdf
56. World Health Organization. WHOQOL. User manual. Programme on Mental Health. Rev. 2012.03. 106 p.
57. Thurow, L. Investment in Learning [Text] / L. Thurow. San Francisco, 1978. P. 15.